

292 БАК Міжнародні економічні відносини

Висновок

внутрішньої експертизи робочої групи

НМР ОНУ імені І. І. Мечникова

від 12 травня 2024 року

***Рецензія зав. кафедри економіки та підприємництва ОНУ, професора І. А. Ломачинської додається

Побажання та рекомендації центра забезпечення якості	Коментар гаранта, робочої групи
Залучення до обговорення ОП лише одного (!!!) здобувача (з майже 200, які навчаються на ОП), до того ж, на окреме запрошення, до того ж члена РГ - неприпустимо.	Під час затвердження остаточного варіанту ОП в обговоренні брали участь 5 здобувачів вищої освіти спеціальності 292 https://drive.google.com/file/d/1YEQN17hBfUIKRYhJY7jctxOu_uCqjNPZ/view?usp=sharing
Відсутня інформація про те, яким чином проєкт ОП був доведений до відома здобувачів вищої освіти, яким чином з ними обговорювався, які пропозиції вони особисто (у т.ч. через інструменти опитування) та через органи самоврядування вносили. Прошу навести факти та підтвердні матеріали.	В обговоренні нової ОП брали участь здобувачі спеціальності 292 та представники студентського самоврядування. Зокрема, Євгеній Буковський – голова студентського самоуправління ФМВПС та його заступниця Даріна Кушнір. Їх можна побачити на фото під час затвердження остаточного варіанту ОП https://drive.google.com/file/d/1YEQN17hBfUIKRYhJY7jctxOu_uCqjNPZ/view?usp=sharing
Передмова - бакалавр - 6й рівень НРК (7й- магістр)	Зауваження враховано
Яким документом регламентуються 180 кредитів за вступом на підставі молодшого бакалавра та молодшого спеціаліста?	Зауваження враховано
формулювання мети ОП не враховує наступні складові інтегральної компетентності відповідно до СВО: сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання	Зауваження враховано
Об'єкт вивчення: у СВО “у процесі еволюції міжнародних відносин” в описі ОП у процесі “у процесі еволюції міжнародних економічних відносин”	Зауваження враховано

<p>Заявлені методи не співпадають зі стандартними. Відсутні передбачені стандартом методи: “економіко-математичного аналізу та прогнозування, методики аналізу даних”</p>	<p>Зауваження враховано</p>
<p>Оцінювання - варто дати посилання на відповідне Положення ОНУ</p>	<p>Зауваження враховано</p>
<p>Якою ОК забезпечується “ЗК5 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово”? інформація з матриці явно не відповідає дійсності (виробнича практика???)</p>	<p>ЗК 5 «Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово» забезпечується: ОК 1 Мовна культура сучасної бізнес-комунікації; ОК 35 Теорія і практика перекладу (бізнес-переклад та переклад конференцій); ОК 38 Виробнича практика; ОК 39 Виробнича практика (преддипломна) – під час практик здобувачів навчаються як правильно використовувати професійну термінологію українською мовою; ОК 40 Практикум з досліджень світового господарства; ОК 42 Курсова робота: Міжнародні валютно-кредитні відносини; ОК 43 Кваліфікаційна робота.</p>
<p>перелік ОК до РН3 РН 3 Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення: прошу детально розписати, які конкретні технології, які програмні пакети в яких з перелічених до цього РН ОК опановують здобувачі</p>	<p>Перелік ОК до РН 3 Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення: ОК 5 Основи аналізу даних в соціально-економічних дослідженнях; ОК 24 Кількісні методи в економічному аналізі; ОК 41 Курсова робота: Теорія та практика валютного курсу; ОК 42 Курсова робота: Міжнародні валютно-кредитні відносини; ОК 43 Кваліфікаційна робота. Під час вивчення зазначених ОК здобувачі використовують наступні програми статистичної обробки даних: 1. PSPP — програма що, призначена для аналізу даних спостережень. У програмі передбачено повний спектр можливостей статистичного аналізу, зокрема побудова частотних розподілів, таблиць спряженості, порівняння середніх (за t-критерієм Стьюдента та на основі однофакторного дисперсійного аналізу); кореляційний аналіз, побудова регресій; методи багатомірного групування. 2. Gretl – прикладний програмний пакет для економетричного моделювання. Основні можливості: оцінювання параметрів за допомогою методу найменших квадратів, методу максимальної правдоподібності, узагальненого методу моментів; моделі часових рядів (авторегресія ковзного середнього, авторегресія</p>

	<p>інтегрованого ковшного середнього, узагальнена авторегресія умовної гетероскедастичності, векторна авторегресія, векторна модель корекції помилок та ін.).</p> <p>3. R (RStudio) – інтегроване середовище розробки для R, мови програмування обчислювальної статистики та візуалізації даних. Можливості: імпорт/експорт даних у найпоширеніші СУБД; складні статистичні розрахунки; складні візуалізації даних.</p>
<p>ОК Вступ до спеціальності не узгоджується зі змістом РН 4 та РН7, оскільки вони передбачають оперування вже набутими вміннями, знаннями та навичками, яких здобувачі на етапі вивчення Вступу.. ще не мають</p>	<p>ОК 8 Вступ до спеціальності «Міжнародні економічні відносини» узгоджується зі змістом РН 4 та РН7, оскільки за результатами вивчення теми «Платіжний баланс країни» а також виконання ІНДЗ здобувачі проводять дослідження платіжного балансу обраної країни та аналізують зміни його складових протягом останніх 5 років та можуть зробити висновки щодо факторів які впливають на зміни платіжного балансу країни.</p>
<p>РН9 - якими ОК забезпечуються наступні його складники: сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, ... мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.</p>	<p>Складники РН 9 «...сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, ... мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.» забезпечуються наступними ОК: ОК 7 Світова економіка; ОК 14 Міжнародний бізнес; ОК 17 Міжнародний економічний аналіз; ОК 29 Економіка міжнародних підприємств; ОК 42 Курсова робота: Міжнародні валютно-кредитні відносини.</p>
<p>РН16 - якими ОК забезпечується поєднання з природничими науками?</p>	<p>У відповідності до вимог РН 16 у розрізі забезпечення поєднання з природничими науками викладаються наступні ОК: ОК 11 Історія світової економічної думки; ОК 17 Міжнародний економічний аналіз; ОК 28 Міжнародний проєктний менеджмент; ОК 30 Управління міжнародною конкурентоспроможністю.</p>
<p>Скрізь у контексті міжнародних правових відносин згадується ОК Міжнародне приватне право. Чому не просто міжнародне? фактично звужується предметне поле.</p>	<p>В ОП 2022 року була ОК Міжнародне право, і в проєкті ОП 2024 – теж, але за пропозицією проф. Стрельцової Є. Д. – завідувача кафедри загальноправових дисциплін та міжнародного права ОНУ та рецензентів ОП 2024 – проф. Михайлішін Л.І. - завідувача кафедри міжнародних економічних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та проф. Орехової Т.В. - декана економічного</p>

	факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса для спеціальності 292 все ж таки більше підходить ОК Міжнародне приватне право. Саме тому в остаточному варіанті ОП 2024 було затверджено назву цієї ОК Міжнародне приватне право.
РН 19 - якими ОК забезпечуються “чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин. (темами в рамках ОК)	У наступних ОК певними темами забезпечуються “чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин» (РН 19): ОК 16 Міжнародна міграція; ОК 17 Міжнародний економічний аналіз; ОК 26 Регулювання міжнародних економічних відносин; ОК 36 Міжнародне приватне право; ОК 39 Виробнича практика (преддипломна).
РН32 - якими ОК забезпечуються “навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету”	У наступних ОК забезпечуються “навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету” (РН 21): ОК 1 Мовна культура сучасної бізнес-комунікації; ОК 33 Іноземна мова; ОК 34 Іноземна мова спеціальності; ОК 35 Теорія і практика перекладу (бізнес-переклад та переклад конференцій); ОК 38 Виробнича практика.
Усі ОК 3 кредити незалежно від того, залік чи іспит. Методологічно для іспиту бажано більше часу для опанування дисципліни.	Зауваження враховано. В оновленій ОП заплановано 27 іспитів, серед яких лише 5 для ОК, які викладаються обсягом 3 кредити, а інші - 22 іспити будуть прийматись після вивчення матеріалу обсягом 4 та більше кредитів.
ВК01 - справді 26,5 кредитів, тобто майже цілий семестр? в чому його особливість? в описі ОП ніяк не пояснена наявність такого “монстра”	ВК. 04 Освітній компонент за вибором обсягом 24 кредити. Він передбачає на вибір вивчення другої іноземної мови. В ОП у розділі «Особливості програми» зазначено: «Поєднує знання і компетенції в галузі міжнародних економічних відносин, економіки, фінансів та бізнесу, мовної підготовки (кожен випускник має обов’язково володіти двома мовами країн ЄС).»
ВК 5 - 3,5 кредити - для складання загальноуніверситетського каталогу рекомендовано усі ВК робити по 3 кредити.	Зауваження враховано.
Структурно-логічна схема не унаочнює зв’язки між окремими ОК та не встановлює логічну послідовність їх вивчення, пререквізити тощо	У структурно-логічну схему внесено зміни.
ВК1-3 у структурно-логічній схемі не відображені	Зауваження враховано.
У 7 семестрі 9 дисциплін з контролями знань (максимум може бути 8)	Зауваження враховано.

<p>За матрицею відповідності компетентностей декілька ОК не формують ІК. Відповідно, вони недоречні в ОП за цій спеціальністю.</p>	<p>Під час формування проєкту ОП 2024 були враховані кращі практики національних університетів України, в яких надаються освітні послуги зі спеціальності 292. В більшості з них, зокрема в КНЕУ імені Вадима Гетьмана та в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, лише незначна частина ОК формують ІК.</p>
<p>Програма предметного тексту ЄФВВ для вступу до магістратури https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/vstup-2022/Prohramy-YEFVV/Zatverdzeni.prohramy.YEFVV/11.02/Pro.zatv.Prohr.predm.testu.ekon.mizh.n.ekon-nakaz-153-11.02.2022.pdf передбачає, що близько 70% питань попадає на царину мікроекономіки, макроекономіки та економіки підприємства. Прошу дати пояснення по кожному з цих компонентів, опанування яких ОК дозволить здобувачам набутти необхідних для вступу до магістратури знань, у тому числі стосовно національної економіки, макроекономіки та економіки підприємства (відповідно до програми ЄФВВ)</p>	<p>ОП 2024 повністю враховує програму предметного тесту ЄФВВ 2023-2024 років. Зокрема, в ОП 2024 запроваджено ОК 22 Мікроекономіка та ОК 23 Макроекономіка, які на назвами та змістом є дотичними розділу «1 Мікроекономіка» та розділу «2 Макроекономіка» програми предметного тесту ЄФВВ. Окремі питання розділів 1 та 2 ЄФВВ також вивчаються в ОК 9 Теорія міжнародних економічних відносин та ОК 11 Історія світової економічної думки. Питання розділу 3 ЄФВВ «Економіка підприємства» в основному вивчаються здобувачами в ОК 29 Економіка міжнародних підприємств, ОК 9 Теорія міжнародних економічних відносин та ОК 11 Історія світової економічної думки. Питання, пов'язані з національною економікою, крім ОК 22 Мікроекономіка та ОК 23 Макроекономіка, ще вивчаються в ОК 12 Моделі розвитку національних економік та ОК 13 Фінанси публічного сектору у національних економіках. Питання розділу 4 ЄФВВ «Система міжнародних економічних відносин» в основному вивчаються здобувачами в ОК 14 Міжнародний бізнес, ОК 18 Теорія і практика зовнішньої торгівлі, ОК 20 Валютно-фінансова інтеграція країн Європейського Союзу, ОК 27 Міжнародні валютно-кредитні відносини, ОК 32 Міжнародні фінанси.</p>
<p>Побажання та рекомендації робочої групи НМР:</p>	
<p>Згідно зі зразком https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozenya/poloz-osvit-prog_2022.pdf не термін дії ОП, а термін навчання за ОП</p>	<p>Зауваження враховано.</p>
<p>Відсутній зміст обговорення і зміни в оновленій ОПП.</p>	<p>Буде надано.</p>
<p>"ОПП «Міжнародні економічні відносини</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - С. 2 – дати і номер протоколу – надруковано, а не «від руки» - Оцінювання – відсутня інформація про практики. - В ОП визначені особливості. Для їх підтвердження доцільно додати СК і ПРН, що будуть їх відображати. - Усі дисципліни мають загальний обсяг 3 кредити ЄКТС. Такий підхід збільшує навантаження здобувачів щодо кількості заліків та іспитів. Наприклад, у 7 семестрі – 9 ОК, на 4 курсі – за рік 17 ОК. Сумнівно, що для більшості окремих професійно орієнтованих дисциплін обсяг у 3 кредити ЄКТС достатній для забезпечення якісної освіти, досягнення ПРН, особливо, враховуючи, що в НП відсутні дисципліни фундаментальної підготовка бакалавра МЕВ з економіки. Такий підхід може призводити до надмірної самостійної роботи здобувачів для повного засвоєння матеріалу або невідповідності змісту ОК її назві. - ОК 39. Виробнича практика – розподіл кредитів ЄКТС і годин на 6 і 8 семестр, має дві звітності. Це дві окремі ОК, які не можуть забезпечувати однакові ЗК, СК, ПРН. Програми практик мають 	<p>Зауваження враховано.</p> <p>Зауваження враховано.</p> <p>Погоджуємось.</p> <p>Зауваження враховано. В оновленій ОП заплановано 27 іспитів, серед яких лише 5 для ОК, які викладаються обсягом 3 кредити, а інші - 22 іспити будуть прийматись після вивчення матеріалу обсягом 4 та більше кредитів.</p> <p>В оновлений після зауважень експертів ОП здобувачі на 4 курсі вивчають 6 обов'язкових компонентів, 8 дисциплін вільного вибору студентів, проходять виробничу (преддипломну) практику та готують кваліфікаційну роботу.</p> <p>В оновлений після зауважень експертів ОП представлені наступні дисципліни фундаментальної підготовка бакалавра МЕВ з економіки: ОК 9 Теорія міжнародних економічних відносин; ОК 11 Історія світової економічної думки; ОК 12 Моделі розвитку національних економік; ОК 17 Міжнародний економічний аналіз; ОК 22 Мікроекономіка; ОК 23 Макроекономіка; ОК 24 Кількісні методи в економічному аналізі; ОК 25 Теорія та практика валютного курсу; ОК 29 Економіка міжнародних підприємств.</p> <p>Зауваження враховано. Виробнича практика розділена на дві ОК з різними ЗК, СК, ПРН.</p>
---	--

відрізнятися. Більш того, у Додаток до диплому мають вноситися окремо. Доцільно виробничим практикам надати назву.

- Загально університетські вибіркові дисципліни: ВК2 – 3,5 кредити ЄКТС, а не 3 кредити ЄКТС.

- ОК20 – «онлайн-аналіз» у назві потребує корегування у відповідності до загальноновизнаних методів, методик, інструментів у МЕВ

- В ОП відсутня структуро-логічна блок-схема. У структурно-логічній схемі відсутнє зображення логічного переходу від однієї дисципліни до іншої, що відображає нарощування знань, навичок. Відповідно складно визначити пререквізити та постреквізити.

- Інтегральна компетентність не забезпечується окремими ОК.

- Потребують доопрацювання матриці. Наприклад, СК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами – обрані ОК забезпечують спілкування, комунікацію іноземною та українською мовою, але недостатньо покривають «спілкуватися на професійному

Зауваження враховано. ВК 2 – 3 кредити ЄКТС.

Зауваження враховано. Оновлена назва цього ОК «Цифровий маркетинг у міжнародних економічних відносинах»

Погоджуємось, буде виправлено.

Під час формування проєкту ОП 2024 були враховані кращі практики національних університетів України, в яких надаються освітні послуги зі спеціальності 292. В більшості з них, зокрема в КНЕУ імені Вадима Гетьмана та в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, лише незначна частина ОК формують ІК.

В матриці зміни внесені, але матриці ще будуть доопрацьовані згідно рекомендацій робочої групи НМР.

<p>та соціальному рівнях з використанням фахової термінології». Це ж стосується РН2.</p> <p>- У матриці ОК43 (кваліфікаційна робота) – не забезпечує всі ПРН. Хоча ПРН, які не зазначені робочою групою, мають безпосереднє відношення щодо мети, змісту кваліфікаційної роботи з МЕВ.</p> <p>- Відсутні Витяги з обговорення проєкту робочою групою/випусковою кафедрою до та після розміщення для публічного обговорення.</p> <p>- Витяги НМК і Вченої ради ФМВПС в основному містять перелік осіб, які долучилися до обговорення, але відсутня змістовна інформація про зміни в ОП, про пропозиції та зауваження стейкхолдерів та інформація яким чином вони були враховані чи відхилені.</p> <p>- Каталог вибіркових дисциплін тільки за 1 курс.</p>	<p>Під час формування проєкту ОП 2024 були враховані кращі практики національних університетів України, в яких надаються освітні послуги зі спеціальності 292. В більшості з них, зокрема в КНЕУ імені Вадима Гетьмана та в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника ОК кваліфікаційна робота не забезпечує всі ПРН. Але матриці ще будуть доопрацьовані згідно рекомендацій НМР.</p> <p>Витяги з обговорення проєкту робочою групою/випусковою кафедрою до та після розміщення для публічного обговорення будуть додані.</p> <p>Витяги НМК і Вченої ради ФМВПС будуть доопрацьовані згідно рекомендацій робочої групи НМР.</p> <p>Каталог вибіркових дисциплін за II-IV курс буде наданий.</p>
<p>В блок “Оцінювання” - додати оцінювання практик</p>	<p>Зауваження враховано.</p>
<p>В особливостях програми - “компетенція” чи “компетентність”?</p>	<p>Рекомендацію враховано, вжито термін «компетентності».</p>
<p>Чи можлива підготовка за цією ОП без базових ОК з економіки?</p>	<p>В оновлений після зауважень експертів ОП представлені наступні дисципліни фундаментальної підготовки бакалавра МЕВ з економіки: ОК 9 Теорія міжнародних економічних відносин; ОК 11 Історія світової економічної думки; ОК 12 Моделі розвитку національних економік; ОК 17 Міжнародний економічний аналіз;</p>

	ОК 22 Мікроекономіка; ОК 23 Макроекономіка; ОК 24 Кількісні методи в економічному аналізі; ОК 25 Теорія та практика валютного курсу; ОК 29 Економіка міжнародних підприємств.
Різні компоненти ОП забезпечують формування однакового переліку програмних компетентностей, наприклад “Виробнича практика” - 6 і 8 семестри	Зауваження враховано. Виробнича практика розділена на дві ОК з різними ЗК, СК, ПРН.
Прохання подати перелік ВК на 2024-2025 рік для всіх курсів (незалежно від ОП).	Буде обов’язково подано.
ОК 1 - це загальна чи фахова дисципліна?	Рекомендацію враховано, ОК «Міжнародні відносини та світова політика» переведено до дисциплін професійної підготовки.
Уніфікувати ВК щодо кількості кредитів - має бути кратною 3.	Зауваження враховано, кількість кредитів всіх ВК є кратним 3.
Зауваження до навчального плану ОП:	
Привести години аудиторного навантаження у відповідність до НАказу 22-02 від 22.02.2022 Про норми часу (є у гугл класі Кафедри ОНУ). Аудиторне навантаження від 33-40% загального навантаження У заочників - дивіться розсилку від 25 березня (запит у заступника декана) про оформлення навчальних планів. У навчальному плані окремі дисципліни мають аудиторне навантаження менше 1/3 – наприклад, ОК1-ОК7, ВК1-ВК3.	Зауваження враховано. У прикладі навчального плану було зазначено для дисциплін загальної підготовки 30% годин від загальної кількості. Тому у першому варіанті навчального плану так було зроблено. Зараз це виправлено.
- У навчальному плані сесія після 2 семестру 5 тижнів???? - Доцільно зменшити кількість навчальних тижнів на 2 і 3 курсі. У 4 та 6 семестрах по 4 іспити, отже можна на сесію виділити 2 тижні. Середньотижневе навантаження 17 годин. Якщо зменшити на 1 тиждень, то воно збільшиться до 18 годин. Отже, можна вивільнити 2 тижні і почати практики у 4 і 6 семестрах з 41 тижня.	Зауваження враховано. Для третього курсу рекомендацію враховано, але у 4 семестрі зараз вже є 5 іспитів, тому можливо сесію скорочувати не потрібно, але семестр – можна на 2 тижня, що теж враховано.
- 4 курс – навчання завершується 30.06 – тобто навчання 43 тижні.	Зауваження враховано.

НА титулі уточнити кількість тижнів навчальної практики у денного відділення.	Зауваження враховано.
Додати рядок нижче з розрахунком кількості годин навантаження на тиждень. Отриману загальну кількість поділити на кількість тижнів - отримаєте кількість годин на тиждень.	Рядок додано.
Вчена рада факультету - коли обговорювалось?	Дату Вченої Ради додано в ОПП та НП.
Коректно прописати проректора.	Зауваження враховано.
Перевірити кількість контролів на третьому курсі - заліків та іспитів	Перевірено і виправлено. Зараз у першому семестрі третього курсу 3 іспити та 5 заліків; у другому 4 та 4.
Відсутній навчальний план для заочного відділення (крім титулу).	Навчальний план для заочного відділення підготовлено.

Побажання:

Гаранту та робочій групі ОПП звернути пильну увагу на наявність робочих програм навчальних дисциплін та силабусів як обов'язкових, так і вибіркового.

При оформленні увагу приділяють:

- а) відповідності компетентностей та результатів навчання дисципліни відповідним матрицям в ОПП;
- б) формам і методам навчання, формам і методам оцінювання, критеріям оцінювання, рекомендованій літературі (згідно Положень ОНУ);
- в) наявності відповідного дисципліні методичного забезпечення. Навчальний рік потрібно починати із наявними робочими програмами та силабусами навчальних дисциплін.

Висновок:

При виправленні критичних зауважень та врахуванні інших побажань, будемо рекомендувати НМР ОНУ схвалити запропоновану ОПП.

Голові НМР ОНУ імені І. І. Мечникова
першому проректору
к.п.н., доценту
Майї НІКОЛАСВІЙ

Рецензія

**на проєкт освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»
(спеціальність 292 – Міжнародні економічні відносини, галузь знань 29 –
Міжнародні відносини, перший (бакалаврський) рівень освіти)**

Структура та зміст освітньо-професійної програми містить цикл обов'язкових дисциплін, присвячених різним аспектам міжнародних економічних відносин та світового господарства. Разом із цим, звертаю увагу на доцільність збереження у структурі ОПП навчальних дисциплін, які були у попередній редакції та дозволяли формувати знання та розуміння базових економічних категорій, дії економічних законів, реалізації економічних процесів, що є фундаментальним для бакалавра міжнародних економічних відносин: Економічна теорія, Економіка підприємства, Основи міжнародної мікроекономіки, Основи міжнародної макроекономіки. Саме сукупність цих навчальних дисциплін дозволяє забезпечити базове розуміння об'єкту вивчення, методів, методик і технологій у контексті міжнародних економічних відносин, визначених Стандартом і цією ОПП; дозволяє у достатній мірі забезпечити досягнення програмних результатів навчання, визначених Стандартом і цією ОПП. Тому подібні ОПП в інших ЗВО України містять ці дисципліни. Більш того, сьогодні «Економіка» не включена до шкільної програми, тому вступники на бакалаврський рівень зовсім не мають вхідних знань і розуміння економічних категорій, законів, процесів, необхідних для опанування освітніх компонент, представлених у цьому проєкті ОПП.

Освітній рівень бакалавра вимагає від випускників знання, що забезпечують критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання, поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання. Отже, кваліфікація бакалавра міжнародних економічних відносин передбачає знання, розуміння, критичне осмислення, уміння використовувати інструментарій та методологію економічної науки. Це обумовлює необхідність опанувати здобувачами дисципліни «Економічна теорія», методологічна функція якої, більш того, забезпечує теоретичну основу розвитку міжнародних економічних відносин. Це ж стосується й дисципліни «Економіка підприємства», яка формує фундаментальне розуміння мотивації та поведінки суб'єктів господарювання у середовищі МЕН, що визначено об'єктом вивчення у предметній області Стандарту та цієї ОПП.

Звертаю увагу, що більшість обов'язкових освітніх компонент ОПП потребують вхідних знань (пререквізитів), які забезпечуються саме завдяки опануванню ОК – Економічна теорія та ОК – Економіка підприємства. Це ж стосується й вибіркового компоненту у Каталозі вибіркового дисциплін цієї ОПП. У

протилежному випадку без розуміння базових категорій складно якісно викладати/опанувати більшість освітніх компонент, тим більше, обсягом 3 кредити ЄКТС. Наприклад, передумовою вивчення ОК8, ОК10, ОК11, ОК12, ОК13, ОК14, ОК17, ОК18, ОК23, ОК24 й ін., є опанування ОК – Економічна теорія, ОК15, ОК17, ОК18, ОК30 й ін. – відповідно ОК – Економіка підприємства.

Отже, відсутність дисциплін «Економічна теорія» і «Економіка підприємства» в ОПП «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня освіти створює загрозу для якості змісту освіти у межах цієї ОПП щодо розуміння базових економічних категорій, дії економічних законів, реалізації економічних процесів, і, як результат, формування умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, необхідних для успішної професійної діяльності. Також це не дозволяє сформувати якісну Матрицю забезпечення ПРН відповідними ОК.

Звертаю увагу, що програма Єдиного фахового вступного випробування в магістратуру зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» передбачає, що предметний тест з міжнародної економіки містить 19-21% - Мікроекономіка, 19-21% - Макроекономіка, 29-31% - Економіка підприємства (Наказ МОН №153 від 11.02.2022 року). Відповідно, відсутність освітніх компонент Економічна теорія (компенсує частину питань Мікроекономіки і Макроекономіки) та Економіка підприємства в цій ОПП не забезпечує знання, розуміння, застосування та аналіз для випускників бакалавріату необхідні для вступу в магістратуру за цією ж спеціальністю.

Ураховуючи статус обов'язкових дисциплін, роль їх змісту у формуванні СК та забезпеченні ПРН, предметному тесті ЄФВВ в магістратуру доцільно трансформувати ОК – Основи міжнародної мікроекономіки в ОК – Міжнародна мікроекономіка, ОК – Основи міжнародної макроекономіки – в ОК – Міжнародна макроекономіка.

Вірю, що виключення дисциплін зі структури проєкту ОПП не пов'язано із питаннями якості викладання та методичного забезпечення дисциплін кафедрою економіки та підприємництва. Звертаю увагу, що кафедра економіки та підприємництва завжди відкрита до конструктивного обговорення будь-яких аспектів дисциплін, викладання яких вона забезпечує.

З повагою,

завідувач кафедри економіки та
підприємництва ОНУ
імені І. І. Мечникова
д.е.н., доцент

Ірина ЛОМАЧИНСЬКА

28.04.2024 року

Завідувачу кафедри економіки та підприємництва
ОНУ імені І. І. Мечникова,
доктору економічних наук, професору
Ірині ЛОМАЧИНСЬКІЙ

Вельмишановна Ірина Анатоліївна!

Дякую за Вашу рецензію на проєкт освітньо-професійної програми бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини», який був розміщений для обговорення на офіційному сайті ОНУ І. І. Мечникова за адресою https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/fmvps/proiekt_zmin_opp_292_mizhnarodni_ekonom_vidnosyny_bakalavr_2024.docx.

Ваш змістовний і високопрофесійний аналіз проєкту освітньо-професійної програми та Ваші слушні зауваження та поради спонукали проєктну групу до внесення змін до проєкту ОП, які суттєво підвищили її якість.

Зокрема, у затвердженій ОП 2024 у порівнянні з ОП 2022 року збільшено до дев'яти кількість дисциплін, під час вивчення яких здобувачі отримують фундаментальну підготовку з економіки. До цих дисциплін належать: ОК 9 Теорія міжнародних економічних відносин; ОК 11 Історія світової економічної думки; ОК 12 Моделі розвитку національних економік; ОК 17 Міжнародний економічний аналіз; ОК 22 Мікроекономіка; ОК 23 Макроекономіка; ОК 24 Кількісні методи в економічному аналізі; ОК 25 Теорія та практика валютного курсу; ОК 29 Економіка міжнародних підприємств.

ОП 2024 повністю враховує програму Єдиного фахового вступного випробування в магістратуру зі спеціальності «Міжнародні економічні відносини» 2023-2024 років. Зокрема, в ОП 2024 запроваджено ОК 22 Мікроекономіка та ОК 23 Макроекономіка, які за назвами та змістом є дотичними розділу «1 Мікроекономіка» та розділу «2 Макроекономіка» програми предметного тесту ЄФВВ. Окремі питання розділів 1 та 2 ЄФВВ також вивчаються в ОК 9 Теорія міжнародних економічних відносин та ОК 11 Історія світової економічної думки. Питання розділу 3 ЄФВВ «Економіка підприємства» в основному вивчаються здобувачами в ОК 29 Економіка міжнародних підприємств, ОК 9 Теорія міжнародних економічних відносин та ОК 11 Історія світової економічної думки. Питання, пов'язані з національною

економікою, крім ОК 22 Мікроекономіка та ОК 23 Макроекономіка, ще вивчаються в ОК 12 Моделі розвитку національних економік та ОК 13 Фінанси публічного сектору у національних економіках. Питання розділу 4 ЄФВВ «Система міжнародних економічних відносин» в основному вивчаються здобувачами в ОК 14 Міжнародний бізнес, ОК 18 Теорія і практика зовнішньої торгівлі, ОК 20 Валютно-фінансова інтеграція країн Європейського Союзу, ОК 27 Міжнародні валютно-кредитні відносини, ОК 32 Міжнародні фінанси.

З повагою та надією на подальшу співпрацю,

Гарант ОП
19.07.2024

Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ

